

Опанасенко Наталія

*ГВУЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»***ФОРМИРОВАНИЕ ПРЕДМЕТНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ В БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ
НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН**

Статья посвящена раскрытию вопроса формирования предметной компетентности в будущих учителей начальной школы. В статье раскрывается суть понятий «компетентностный подход», «компетенция», «компетентность», «предметная компетентность». На примере курсов «Общие основы педагогики», «Дидактика» рассматриваются педагогические технологии, формы и методы организации обучения, способствующих формированию предметной компетентности в студентов.

Ключевые слова: компетентностный подход, компетенция, компетентность, предметная компетентность, педагогические технологии, процесс обучения, педагогические дисциплины.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Опанасенко Наталія Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, теорії та методики початкової освіти ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Коло наукових інтересів: професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи.

УДК 378.14**Рябець Сергій**

*Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка*

**ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 015 ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА
(ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБІВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ)
ОСВІТНЬОГО РІВНЯ БАКАЛАВР**

Стаття присвячена особливостям формування навчального плану спеціальності 015 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості) освітнього рівня Бакалавр. Розгляд даного питання є актуальним у зв'язку з подальшим реформуванням вищої освіти в Україні, що вимагає перегляд та удосконалення згідно сучасних нормативів усіх складових вищої освіти: освітні професійні програми та програмні компетентності, кількість часу на підготовку освітнього ступеня, формування оптимальних переліків дисциплін загальної та професійної підготовки тощо. Автор на конкретному прикладі показує визначені нормативними документами підходи до складання навчального плану з наочною його ілюстрацією та з урахуванням особливостей вищої професійної освіти. Як варіант реалізації таких вимог та умов продемонстровано оптимальний перелік нормативної та варіативної складових загальної та професійної підготовки, вказано на можливість модернізації в зв'язку з імплементацією нового Закону України «Про освіту».

Ключові слова: навчальний план, освітній рівень, перелік дисциплін, спеціальність, спеціалізація, цикли загальної та професійної підготовки.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень і публікацій. Нормативний супровід реформування вищої освіти значно відстає від вимог сучасності. Так, до цього часу не затверджені проекти оновлених галузевих стандартів для вишів, що гальмує розробку відповідних програм освітніх рівнів «бакалавр» і «магістр». Тому, на сьогодні ВНЗ позбавлені можливостей єдиних в межах країни підходів не тільки до складання освітніх програм, а й до формування навчальних планів. Складання останніх, крім того, гальмується певним чином відсутністю оновленого положення про організацію навчального процесу у ВНЗ. Результатом усього цього, а також автономії вишів є різні підходи до формування навчальних планів. До того ж різне тижневе навантаження за семестрами та курсами, різна частка годин на вивчення дисциплін циклів загальної та професійної підготовки, різна кількість часу на практичну підготовку і різні підходи до

визначення та розподілу контактних годин конкретних дисциплін тощо. Тому, реалізація сучасних вимог щодо мобільності студентської освіти в межах тільки України для однакових спеціальностей вже є проблематичною. Особливо актуальним вищевказане є для педагогічної освіти, зокрема спеціальностей 015 Професійна освіта, де публікації з даної тематики майже відсутні, за винятком спорідненої в [3]. Крім того, майбутні стандартів вищої освіти будуть містити тільки: регламентований загальний обсяг кредитів для здобуття певного ступеня, перелік компетентностей випускника, нормативний зміст підготовки в термінах результатів навчання, форми атестації [1, Р.ІІІ, ст. 10]. Все інше – освітні програми, навчальні плани, графіки навчальних процесів тощо – покладається на ВНЗ, що є не простим і водночас відповідальним завданням.

Метою статті є продемонструвати реалізацію сучасних вимог діючих нормативних та рекомендаційних документів МОН України [1,4-6] при складанні навчального плану спеціальності 015.17 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості) освітнього рівня Бакалавр.

Для досягнення мети дослідження застосовувались такі теоретичні **методи дослідження** – аналіз, порівняння, узагальнення, систематизація науково-методичної літератури з проблем формування навчальних планів. Крім того, конкретний навчальний план позитивно пройшов розгляд при ліцензуванні та введений в дію наказом ректора з 2017 року, тобто почалась його експериментальна апробація

Загальні підходи до формування навчальних планів згідно існуючих вимог та рекомендацій, які реалізовані в Центральнотериторіальному державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка, детально викладені автором в роботі [3] для спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології) освітнього рівня Бакалавр. Тому зупинимось на особливостях підходів до формування аналогічних планів стосовно спеціальності 015.17 Професійна освіта (ТВЛП). При цьому аналізувався досвід Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова, Української інженерно-педагогічної академії та Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Виклад основного матеріалу. Отже, титульний лист навчального плану (рис. 1) містить відповідний заголовок з назвою міністерства та підпорядкованого ВНЗ, вказані рівень підготовки, галузь знань, спеціальність (спеціалізація), форма навчання, кваліфікація, термін навчання та попередній освітній (освітньо-професійний рівень) на основі якого здійснюється підготовка. Відмітимо, що даний план передбачає вибір для майбутнього Педагога професійної освіти однієї з двох додаткових кваліфікацій: техніка-технолога (3119) або техніка-конструктора (3118), що узгоджується з державним класифікатором професій і дозволяє спеціалізуватись у технології виробів легкої промисловості, а отже реалізувати з однієї сторони свої фахові прагнення та сприятиме розширенню можливостей щодо працевлаштування з іншої.

Далі розташований графік навчального процесу, особливістю якого є наявність 2 тижнів навчальної (технологічної) практики (віднесені до 3,5 семестрів), 4 тижні виробничої практики за профілем (6 семестр) і 4 тижні виробничої (педагогічної) практики (8 семестр). Така розбивка, на думку автора, є оптимальною та дозволяє реалізувати принципи наступності, послідовності та системності навчання для розглядуваної спеціальності щодо теоретичної та практичної підготовки.

При графіку розміщуються таблиці зі зведеними даними про бюджет часу за курсами і разом; назвами практик та їхнім розподілом за семестрами і кількістю тижнів; про державну атестацію (назва, форми, семестр).

[illegible]

138

спеціальностей освітнього рівня Бакалавр визначені дисципліни Основи інформатики та ІКТ, Методика організації виховної роботи [2], а спільними зі спеціальністю 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології) є дисципліни: Вища математика, Інженерна та комп'ютерна графіка, Соціально-екологічна безпека життєдіяльності, дисципліни блоку обслуговуючих видів праці й ряд вибіркових дисциплін таких як Основи наукових досліджень, Мультимедійні технології навчання, Історія техніки та ін. Фундаментальними, природничо-науковими та загальноекономічними дисциплінами загальної підготовки для спеціальності 015.17 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості) в ЦДПУ ім. В. Винниченка визначені такі (рис. 2): Вища математика, Фізика (за професійним спрямуванням), Хімія (за професійним спрямуванням), Біомеханіка (в т.ч. основи антропології), Інженерна та комп'ютерна графіка, Електротехніка та промислова електроніка, Машинознавство (за професійним спрямуванням), Основи інформатики та ІКТ, Соціально-екологічна безпека життєдіяльності та Економічна теорія. Саме такий перелік, на думку автора, може оптимально (до затвердження нового стандарту) забезпечити пропедевтичну підготовку студентів даної спеціальності для опанування фахових дисциплін.

V. ПЛАН НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ																												
№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Розподіл за семестрами					Відомості про викладачів ІСТ	Кількість годин										Розподіл годин на тижні за курсами і семестрами										
		Введення	Задачі	проекти роботи	Курсові	Контактних (аудиторних)										I курс												
						у тому числі:										Семестри												
						Всього (в т.ч. ауд. лекц.)		лекції	лабораторні	практичні	консультації	Семестри роботи	Кількість тижнів в семестрі															
													I курс								II курс							
													III курс								IV курс							
1	2	3	4	5	6		7						8	1	2	3	4	5	6	7	8							
18	17	18	17	18	13	18	9	18	17	18	13	18	9															
ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ																												
1. ДИСЦИПЛІНИ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ																												
1.1. Нормативні дисципліни																												
1.1.1.	Українська мова (за професійним спрямуванням)	4	3			5	150	75	54	10		44	21	75				1	2									
1.1.2.	Історія та культура України	1				3	90	48	36	20		16	12	42	2													
1.1.3.	Філософія	3				3	90	45	36	20		16	9	45				2										
1.1.4.	Іноземна мова за професійним спрямуванням	2	1			6	180	96	68			68	28	84	2	2												
Всього		4	2			17	510	264	192	50		142	72	246	4	2	3	2										
1.1.2. Вибіркові дисципліни*																												
1.2.1.	1 дисципліна з переліку		4			3	90	45	34	18		16	11	45				2										
Всього			1			3	90	45	34	18		16	11	45				2										
1.2. ДИСЦИПЛІНИ ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ, ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ ТА ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ																												
1.2.1. Нормативні дисципліни																												
2.1.1.	Вища математика	1				3	90	48	36	20		16	12	42	2													
2.1.2.	Фізика (за професійним спрямуванням)	2				3	90	48	34	18	16		14	42	2													
2.1.3.	Хімія (за професійним спрямуванням)	1				3	90	48	36	20	16		12	42	2													
2.1.4.	Біомеханіка (в т.ч. основи антропології)		2			3	90	48	34	18	16		14	42	2													
2.1.5.	Інженерна та комп'ютерна графіка	4	2,3			12,5	375	191	140	58	32	50	51	185	2	3	3											
2.1.6.	Електротехніка та промислова електроніка	3				3,5	105	53	36	18	18		17	52			2											
2.1.7.	Машинознавство (за професійним спрямуванням)	4	3			6	180	90	70	38	16	16	20	90			2	2										
2.1.8.	Основи інформатики та ІКТ		1			3	90	48	36	4	32		12	42	2													
2.1.9.	Соціально-екологічна безпека життєдіяльності (в т.ч. основи охорони праці)	2	дз 1			6	180	96	70	38	16	16	26	84	2	2												
2.1.10.	Економічна теорія	1				3	90	48	36	20		16	12	42	2													
Всього		8	6			46	1350	717	578	323	163	114	180	663	10	8	5											

Рис. 2. Скріншот екрану з фрагментом навчального плану з дисциплінами циклу загальної підготовки

Для спеціальності 015.17 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості) як і для інших перелік дисциплін циклу професійної підготовки повинні відповідати вимогам затверджених стандартів вищої освіти у частині освітньо-кваліфікаційних характеристик для відповідної спеціальності й освітнього рівня [2], а освітньо-професійна програма до прийняття стандартів вищої освіти чи, при наймі, акредитації нових освітніх, має рекомендаційний характер. При цьому послідовність вивчення фахових предметів реалізується згідно структурно-логічної схеми.

Нормативні дисципліни II циклу (рис. 3) містять психолого-педагогічну підготовку (Психологія (за професійним спрямуванням), Професійна педагогіка, Методика професійного навчання, Методика організації виховної роботи), передфахову дисципліну Стандартизація, метрологія та сертифікація, власне фахову підготовку (Матеріалознавство виробів легкої промисловості, Машина і апарати легкої промисловості, Технологія виробів легкої промисловості, Конструювання та моделювання одягу), дисципліну з інформаційно-комп'ютерних технологій (як наступну

за курсом Основи інформатики та ІКТ) – Основи САПР і предмети економічної та менеджмент освіти (Економіка підприємства та Управління персоналом). Саме такий перелік відповідає усталеному підходу до майбутньої кваліфікації в професійній освіті, що передбачає поєднання підготовки і педагога, й інженера.

2. ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ																			
2.1. Дисципліни професійної підготовки																			
2.1.1. Нормативні дисципліни																			
3.1.1.1	Психологія (за професійним спрямуванням)	2	1		6,5	195	104	70	38		32	34	91	2	2				
3.1.1.2	Професійна педагогіка	3			7	210	105	72	38		34	33	105		4				
3.1.1.3	Методика професійного навчання	5,6	4	8	9	270	135	96	52		44	39	135			2	2	2	
3.1.1.4	Методика організації виховної роботи		7		3,5	105	49	36	20		16	13	56					2	
3.1.1.5	Стандартизація, метрологія та сертифікація		1		5	150	80	72	52		20	8	70	4					
3.1.1.6	Економіка підприємства	6			4	120	60	40	22		18	20	60					3	
3.1.1.7	Управління персоналом		4		3,5	105	53	36	20		16	17	52			2			
3.1.1.8	Технологія виробів легкої промисловості	5,4		7	12	360	180	122	74	48		58	180			4	3		
3.1.1.9	Матеріалознавство виробів легкої промисловості	2		7	8	240	128	86	54		32	42	112	5					
3.1.1.10	Основи САПР	7			3,5	105	49	36			36	13	56					2	
3.1.1.11	Машини і апарати легкої промисловості	3	2	7	11,5	345	177	124	74		50	53	168	3	4				
3.1.1.12	Конструювання виробів легкої промисловості	7,5	6	7	13,5	405	199	132	86	46		67	207			3	3	2	
3.1.1.13	Оглядів лекцій до ДА : психологія - 4 г., педагогіка - 4г., фах - 16 г.				1,5	45	24	24	24				21						x

Рис. 3. Фрагмента навчального плану нормативних дисциплін циклу професійної підготовки спеціальності 015.17 Професійна освіта (ТВЛП) 15 Середня освіта (Трудове навчання)

2.1.2. Вибіркові дисципліни																			
2.1.2.1. Дисципліни вільного вибору студентів*																			
3.1.2.1	Інженерно-педагогічна творчість/Креативні технології навчання/Інформаційно-комунікативні технології в професійній діяльності		8		3	90	42	28	16		12	14	48						3
3.1.2.2	Організація проектування та виробництва виробів легкої промисловості/Комп'ютерний дизайн одягу/Дизайн спеціального одягу	6,7			6	180	87	62	34		28	25	93				2	2	
3.1.2.3	Основи наукових досліджень/Методологічна культура педагога професійного навчання/Мультимедійні технології навчання		5		3	90	45	36	20		16	9	52			2			
3.1.2.4	Моделювання і художнє оформлення одягу/Проектування колекції одягу/Нові технології та обладнання в легкій промисловості	8			6	180	84	62	36		26	22	96						7
3.1.2.5	Методика факультативної та гурткової роботи/Організація виставкової діяльності/Організація конкурсів в галузі		7		3,5	105	49	36	20		16	13	56					2	
3.1.2.6	Історія костюма / Історія технологій (за професійним спрямуванням) / Історія техніки (за професійним спрямуванням)		4		3	90	45	34	18		16	11	45			2			
Всього		3	4		24,5	735	352	258	144		114	94	390			2	2	2	10
2.1.2.2. Вибір блоку дисциплін**																			
Блок 1. Моделювання, конструювання та художнє оздоблення виробів легкої промисловості																			
3.1.2.1.1	Рисунок та композиція костюма		дз 5,6,7		15	450	221	160	50	110		61	229				4	4	2
3.1.2.1.2	Костюм народів світу	8			3	90	42	30	20		10	12	48						3
3.1.2.1.3	Художнє проектування костюму	8			3	90	42	30	20		10	12	48						3
3.1.2.1.4	Виробниче навчання		дз 5,6,7		17,5	525	257	196		196		61	269				4	4	4
Блок 2. Конструювання та технології																			

Рис.4. Скріншот екрану з фрагментом вибірових дисциплін

Вибіркові дисципліни пропонуються випусковою кафедрою (рис. 4) як вибір окремих з трьох приблизно рівноцінних альтернатив на кожну позицію вибору, так і вибір блоків (не менше двох), що формуються за ознакою можливості присудження відповідної кваліфікації або спорідненості отримуваних компетенцій [7] подібно до [3]. Такий підхід, на думку автора, більш доцільний з точки зору реалізації справжнього вибору без нав'язування кафедральних інтересів. Аналогічний підхід за потреби може бути реалізований також і для практичної складової підготовки студентів, яка в даному розглядуваному плану має тільки нормативну складову.

В практичній підготовці заплановано навчальні та виробничі практики. При цьому

для останньої передбачена практика за профілем на швейних підприємствах і педагогічна – в професійних ліцях міста.

На дипломне проектування передбачено 4 кредити зразу ж після виробничої (педагогічної) практики, що дозволить раціонально використати в майбутніх бакалаврських роботах апробацію результатів дослідницької роботи. Слід відмітити, що на вчительських спеціальностях бакалаврського рівня час на дипломне проектування не виділяється.

Окремою позицією в плані представлені курсові роботи (проекти), на які в університеті виділяється по 2 кредити ЄКТС. Загальноприйнятим тут вважається написання й захист 2-х курсових робіт: одна – за профілем підготовки, друга – з методики професійного навчання. Заняття з фізичної культури передбачені в університеті як факультативні через вільний вибір спортивної секції, години з яких не включаються у загальне число кредитів. Останньою в плані показується державна атестація зі вказанням назви та форм: державний кваліфікаційний екзаме́н та захист дипломної (кваліфікаційної) роботи, кредити на які не виділяються.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Подальшої модернізації навчальні плани зазнають ще й у зв'язку з прийняттям нового закону «Про освіту», яким передбачено скорочення терміну навчання на освітньому рівні «бакалавр» до 3 років. Це, на думку автора, призведе до скорочення, в першу чергу кількості дисциплін загальної підготовки та суттєвого перегляду циклу професійної та практичної підготовки. Наприклад, новий підхід до переліку загальнонаукових дисциплін може бути реалізований однією інтегрованою дисципліною (Основи фундаментальних наук) за аналогією такого об'єднання математично-природничих дисциплін в майбутній профілізації старшої школи.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст. 2004).
2. Положення про організацію освітнього процесу в Кіровоградському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка на 2016-2017 н.р. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2016. – 88 с.
3. Рябець С.І. Сучасні підходи у формуванні навчальних планів на прикладі спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання) / С.І. Рябець // Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2015. – Вип. 8, Ч. IV. – С. 92-98.
4. http://old.mon.gov.ua/files/normative/newstmp/2009_1/12_11/nakaz_mon_943.pdf.
5. http://old.mon.gov.ua/files/normative/newstmp/2010_1/27_02/list_mon_119.doc.
6. http://old.mon.gov.ua/files/normative/2015-02-10/3521/nmon_47_26012015.pdf.
7. http://old.mon.gov.ua/files/normative/2015-03-11/3666/lmon_1_9_120_1032015.pdf.
8. <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248779880>.

Rybets Sergey

Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

SPECIAL FEATURES OF THE EDUCATIONAL PLAN OF SPECIALTY 015 PROFESSIONAL EDUCATION (TECHNOLOGY OF LIGHT INDUSTRY PRODUCTS) OF EDUCATIONAL LEVEL BACHELOR

The article is devoted to the problems of formation of the curriculum for the specialty 015 Vocational education (Technology of light industry products) of the educational level Bachelor. The urgency of this subject is primarily determined by the task of reforming the content, form and timing of training of highly qualified bachelor's level specialists, which obviously requires making corrections to the theoretical and practical components of student training. The complexity of the issues under consideration is determined by the complexity of the tasks facing higher education. Modern approaches to the design of curricula must take into account all the components: new educational programs, program competencies, which must correspond to qualification characteristics, terms of training, a list of disciplines and much more. On the example of drawing up a concrete plan, the author tried to show an option for the implementation of existing regulatory requirements and conditions. The main stages of this process are: the drawing up of a training schedule, the definition of the structure and content of the curriculum, the weekly workload, the principles of the distribution of hours within the semesters (contact, independent work, consultations). At the same time, a four-year schedule of the educational process is envisaged, where the terms of theoretical

training, sessions, practices, vacations of the state certification are determined, taking into account the sequence of their conduct. The next important step is the formation of the list of disciplines of general and professional training taking into account the structural and logical scheme of study. At the same time, one should take into account the allocation of at least 25% of the total time for the preparation of a bachelor's degree to study students' discrete choices. In practical training, educational (technological) and production (profile and pedagogical) practices are planned in a certain logical sequence. There are also hours for course and diploma design. There are optional classes in physical culture, the time for which is not taken into account in the general balance of hours. The plan ends with a list of forms of state certification: the state qualification exam and the protection of the diploma (qualification) work. The paper also points out the possibility of modernization of the plan in connection with the adoption of the new law «On Education».

Keywords: curriculum, educational level, the list of disciplines, specialty, specialization, cycles of general and vocational training.

Рябец Сергей

Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

ОСОБЕННОСТИ УЧЕБНОГО ПЛАНА СПЕЦИАЛЬНОСТИ 015 ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ (ТЕХНОЛОГИЯ ИЗДЕЛИЙ ЛЕГКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ) ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО УРОВНЯ БАКАЛАВР

Статья посвящена проблемам формирования учебного плана для специальности 015 Профессиональное образование (Технология изделий легкой промышленности) образовательного уровня Бакалавр. Актуальность данной тематики в первую очередь определяется задачей реформирования содержания, формы и сроков обучения высококвалифицированных специалистов бакалаврского уровня, что, очевидно, требует внесения корректив в теоретическую и практическую составляющие подготовки соответствующим современным требованиям.

Ключевые слова: учебный план, образовательный уровень, перечень дисциплин, специальность, специализация, циклы общей и профессиональной подготовки.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Рябець Сергій Іванович – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки життєдіяльності Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Коло наукових інтересів: проблеми технологічної освіти у вищій школі, удосконалення організації навчального процесу.

УДК: 37.018(091)

Савош Валентина

Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти

ГЕНЕЗО-СЕМАНТИЧНА ОСНОВА РОЗГЛЯДУ ПРОБЛЕМИ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ СУТНІСНОГО ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ «ОСВІТА»

У статті розглянуто становлення сутнісного змісту поняття «освіта» з кінця XVIII століття до сьогодення. Зазначене здійснено на основі акцентування уваги на смисловій експлікації її розширенні змістового контенту поняття. Сучасне трактування поняття «освіта» представлено в контекстах: полісемантики (поняття «освіта» визначено як соціокультурний інститут, систему, процес та результат); функціонального призначення (схарактеризовано людинотворчу, технологічну, гуманістичну функції); орієнтованості на неперервну освіту змістового контенту словникових та авторських тлумачень поняття «освіта». Розкриття сутнісного змісту поняття «неперервна освіта» здійснено на основі зіставлення зі смисловим полем поняття «освіта». З цією метою значну увагу приділено виокремленню груп лексем, які характеризують неперервну освіту як процес, а також аналізу лексем-обґрунтувань, якими засвідчується необхідність вибудовування неперервної освіти. Також акцентовано увагу на випадках, за яких розкриття сутнісного змісту поняття «неперервна освіта» спрощується й набуває розгортання лише стосовно заміни постулату «освіта на все життя» постулатами «освіта через все життя», «навчання тривалістю в життя». Розкриття генезо-семантичної основи проблеми неперервної освіти в контексті сутнісного змісту поняття «освіта» логічно підводить до його різноаспектного трактування як: 1) соціокультурного інституту (у разі аналізу розвитку неперервної